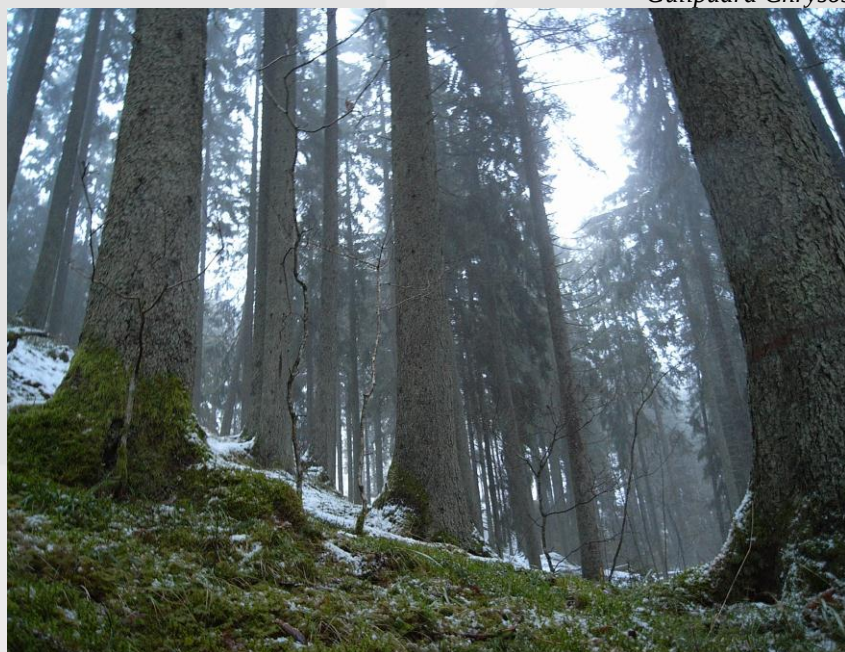

Getåbäcken.

Gullpudra Chrysosplenium alternifolium.

Mäktig granskog i Getåravinen.

Skötselplan för naturreservatet Getåravinen

Fastställd 2014-11-20

SKÖTSELPLAN FÖR GETÅRAVINENS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Norrköpings kommun i samarbete med Länsstyrelsen 2009-2012 och har uppdaterats 2014. Planförfattare har varit Eva Siljeholm och Linnea Holmstrand. Foto på framsidan fotograf Eva Siljeholm.

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
1. Administrativa data om naturreservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	5
3.4 Källuppgifter.....	10
1 Syfte med naturreservatet	11
2 Disposition och skötsel av mark.....	11
2.1 Skötselområden	12
2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	22
2.3 Jakt och fiske	22
2.4 Utmärkning av reservatets gräns	22
3. Tillsyn.....	22
4. Dokumentation och uppföljning.....	23
4.1. Dokumentation och inventeringar	23
4.2. Uppföljning	23
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	23
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	23
6. Kartor	24

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets benämning:	Getåravinens naturreservat	
NVR-id:	2029629	
Beslutsdatum:	2014-11-20	
Län:	Östergötland	
Kommun:	Norrköping	
Areal:	25,1 ha Land: 24,6 ha Produktiv skog: 22,5 ha	
Naturtyper: (Natura 2000 habitat)	Barrskog (gran- och blandskog)	16 ha
	Lövskog	4,8 ha
	Yngre lövskog	2,5 ha
	Hygge	1,1 ha
	Bäck med omgivande kantskog	0,7 ha
Prioriterade bevarandevärden		
Naturtyper	Vattendrag, strandskog, källmiljöer, barrblandskog, ädellövskog	
Arter/grupper	Kärlväxtflora, fiskfauna, moss- och lavflora	
Strukturer/funktioner	Beskuggande kantzoner, fria vandringsvägar för vattenorganismer, Vattenståndsvariationer, lekbottnar, strömvattensträckor, hög vattenkvalitet, död ved, gamla löv- och barrträd, intern dynamik	
Geologi	Meandrande vattendrag med korvsjöar, ravin	
Kulturhistoria	Park, kvarnlämning, källa	
Friluftsliv	Välkänt utflyktsområde för framförallt Norrköpingsbor, vandringsleder	
Markägare:	Getå 1:2 (Getå Hotell och Konferens AB) Getå 2:2 (Lösings Häradsallmänning S:1) Muggebo 1:1 (Lösings Häradsallmänning) Gunnarstorp 1:4 (Kjell Jonsson) Össby 1:19 (Lars Magnus Trozelli) Kolmården 1:265 (Norrköpings kommun) Fd del av Muggebo 2:3, Muggebo 2:4 och Muggebo 2:5 (Naturvårdsverket)	
Förvaltare:	Norrköpings kommun	
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger utmed norra Bråviksstranden, 12 km nordost om Norrköping (fågelvägen).	

Vägbeskrivning:

Följ skyltning på E4 norr om Norrköping mot Getå. Åk ca 5,5 km och sväng vänster under järnvägen.

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

(se reservatsbeslut; syftet beskrivs även i denna skötselplans plandel under B1)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

Den magnifikt utbildade Getåravinen är en utomordentligt värdefull och skyddsvärd naturmiljö och har som geologisk bildning ytterst få motsvarigheter i Östergötland. Ravinen är av riksintresse för naturvården och har även mycket stora värden som strövområde.

Getåbäcken, som rinner fram i ravinens botten, har ett naturligt och bitvis meandrande lopp med en bitvis mycket låg grad av fysisk påverkan och en väl fungerande kantzon med skuggande träd och buskar. Strömförhållandena är varierande med en hög andel strömmande sträckor.

Skogen kring bäcken är mångformig. Gran dominerar med en bitvis stor inblandning av lövträd. I nedre delen av ravinen finns några gamla ekar.

Ravinen hyser en krävande flora med många olika kärlväxter men också kryptogamer som mossor, lavar och svampar som trivs i den fuktiga miljön. Faunan är också rik med ovanliga fiskarter som t ex det havsvandrande flodnejonögat och havsöring.

Utefter ån i ravinens botten går flera tydliga och välanvända stigar. Området är ett välbesökt utflyktsområde vid alla årstider.

3.1 Naturbeskrivning

Getåravinen är en magnifikt utbildad sprickzon som ligger i vinkel mot Bråvikenförkastningen. Sprickzonen vid Getå bildades innan Bråvikenförkastningen. Under årmiljonerna utvidgades sprickan genom inlandsisarna. I samband med den senaste isavsmältningen avsattes upp till 20 meter mäktiga finsediment (sand-mjåla) i ravinen. När sedan landet höjde sig ur havet kom bäcken att erodera ned en ravin genom sedimenten, på sina ställen ända ner till morän och berg. Den av bäcken nedskurna ravinen är ett av de geologiska värdena. Landskapet runt Getåbäckens dalgång karaktäriseras av kala hållar inom höjdområden och svallsediment (grus och sand) som bildats efter att landskapet höjde sig över havsnivån (till följd av landhöjningen).

Getåbäcken har ett naturligt och bitvis meandrande lopp med en bitvis låg grad av fysisk påverkan och en väl fungerande kantzon med skuggande träd och buskar. Strömförhållandena är varierande med en hög andel strömmande sträckor. Havsvandrande öring, flodnejonöga och bäcknejonöga samt den försumningskänsliga märkräftan *Gammarus pulex* förekommer i bäcken. Kungsfiskare har häckat vid några tillfällen i nedre delen av bäcken. Ån utnyttjas flitigt som rastlokal för strömstare speciellt vintertid.

Skogen i ravinen är som helhet mångformig och domineras av en ca 130-årig granskog. Löv med underväxt av hassel förekommer framförallt i ravinens södra del. Närmare turisthotellet tilltar parkkaraktären och här står några magnifika ekar, kanske rester från ett tidigare öppnare landskap, tillsammans med gamla hasselbuketter. I den fuktiga lundmiljön trivs flera känsliga och krävande kärlväxter som strutbräken, lundstjärnblomma, knärot, trolldruva, storrams och gullpudra som växer i ravinen. I området finns även en rik mossflora med den missgynnade gröna sköldmossan samt stubbspretmossa, långflikmossa, flagellkvastmossa, trubbfjädermossa och

lysmossa. Av lavar finner man bl.a. kornig nållav och glansfläck. På östra sidan om vägen, kring biflödet Stordalsbäcken, dominerar gammal tallskog på de högre belägna, magrare delarna medan granen blir vanligare närmre bäckfåran.

Området är ett välbesökt utflyktsområde för framförallt Norrköpingsbor och har ett högt värde för det rörliga friluftslivet. Utefter Getån, i ravinens botten går en väl frekventerad stig. Stigar upp för ravinens sidor finns på några ställen.

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Ravinens nedre del har redan sedan mitten av 1800-talet haft karaktären som park. År 1875 planterades granskog i större delen av ravinen som bildar huvuddelen av beståndet som finns i dag. Tidigare var troligen ravinen bevuxen med ett glest träd och buskskikt och här bedrevs troligen slåtter och bete. Bäckens har haft flera vandringshinder dels genom kvarnen som låg ca 200 meter uppströms mynningen samt av parkens dammbyggnad. Delar av ravinen har avverkats under modern tid. Senaste avverkningen skedde i början av 1990-talet då fröträd lämnades.

Häradskartan ovan är upprättad 1868-1877. Gul bakgrund=åkermark, grön=slätteräng, vit=utmark, stjärnor=barrträdklädd mark, ringar=lövträdklädd mark. Getårviken naturreservat utgjordes på den tiden häradskartan upprättades till största delen av barrskogsklädd utmark, med mindre inslag av lövträd och parkmark i den södra delen. Marken öster om Getårbäcken nyttjades till åker.

3.3 Områdets bevarandevärden

Naturvårdsverket har utpekat Getåravinen som riksintresse för naturvården och för det rörliga friluftslivet. I Norrköpings kommun har Getåravinen klassats som ett område av nationellt värde på grund av dess värde som geologisk bildning, dess höga biologiska värden samt dess stora värde för det rörliga friluftslivet. Själva Getåbäcken har utpekats som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag inom miljömålsarbetet.

3.3.1 Biologiska bevarandevärden

Tabell med de rödlistade arter samt signalarter (S) som är funna i Getåravinens naturreservat. NT och VU: hotkategori Nära hotad resp. Sårbar enligt den nationella rödlistan (2010). N2: arter som är utpekade i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv som särskilt skyddsvärda. Övriga arter i listan bedöms ha vissa signalartsvärden.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Status
Kärlväxter		
Storrams	<i>Polygonatum multiflorum</i>	S
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	S, fridlyst
Bäckbräsa	<i>Cardamine amara</i>	S
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S
Lundstjärnblomma	<i>Stellaria nemorum</i>	S
Strutbräken	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	S
Vitfryle	<i>Luzula luzuloides</i>	S
Skavfräken	<i>Equisetum hyemale</i>	S
Mossor		
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	NT, N2, fridlyst
Bäckskapania	<i>Scapania undulata</i>	
Sågskapania	<i>Scapania umbrosa</i>	
Fickpelia	<i>Pellia epiphylla</i>	
Trubbfjädermossa	<i>Homalia trichomanoides</i>	S
Klomossa	<i>Dicbelyma falcatum</i>	
Lysmossa	<i>Schistostega pennata</i>	
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Långflikmossa	<i>Novellia curvifolia</i>	S
Flagellkvastmossa	<i>Dicranum flagellare</i>	S
Lavar		
Glansfläck	<i>Arthonia spadicea</i>	S
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	S
Grynig blåslav	<i>Hypogymnia farinacea</i>	
Fjällig filtlav	<i>Peltigera praetextata</i>	S
Skriftlav	<i>Graphis scripta</i>	S
Liten vaxlav	<i>Dimerella pineti</i>	
Kornig nällav	<i>Chaenotheca chlorella</i>	S
Svampar		
Bombmurkla (1983)	<i>Sarcosoma globosum</i>	VU, fridlyst
Kräftdjur		
Märkräfta	<i>Gammarus pulex</i>	S
Blötdjur		
Toppig hattsnäcka	<i>Ancylus fluviatilis</i>	S
Fiskar		
Flodnejonöga	<i>Lampetra fluviatilis</i>	S
Öring	<i>Salmo trutta</i>	S

Fåglar		
Kungsfiskare (1993)	<i>Alcedo atthis</i>	VU, N2
Strömstare (rastlokal)	<i>Cinclus cinclus</i>	

Vegetation, kärlväxtflora och kryptogamflora

Getåravinen ligger i en värdefull trakt för gran- och blandbarrskog. Hög- och grovstammig granskog, planterad på 1870-talet, kantar bäcken och de branta sluttningarna en bit upp i ravin. På östra sidan har granskogen bitvis en parkartad karaktär. Delar av de norra och västra delarna av ravin avverkades i början av 1990-talet varvid ljusklimatet dramatiskt förändrades. Här har etablerats ett mer lövdominerat busk- och trädskikt, bitvis med underväxt av hassel. Skogen som helhet skapar en skuggig och fuktig miljö, viktig för ravinens värdefulla vegetation.

I ravinens nedre del står några magnifika ekar som kanske rester från ett tidigare öppnare landskap. I övrigt är vegetationen lundartad och lövdominerad med klibbal, björk, ek, hägg och hassel. Floran utmed bäcken är frodig och rik på bl. a. ormbunkar som t.ex. strutbräken. Gullpudra, storrams, vitfryle, knärot, grönpöyla, trolldruva, bäckbräsa och den sällsynta lundstjärnblomman är några exempel på kärlväxter i området.

I ravinens skuggade och fuktiga miljö trivs många intressanta mossor. Hit hör fickpellia, trubbfjädermossa och klomossa. På ved nära bäcken växer bäckskapania, sågskapania och den gröna sköldmossan. I ravin finns även den ovanliga lysmossan samt stubbspretmossa, långflikmossa och flagellkvastmossa. Av lavar finner man gammelgranslav, grymig blåslav, fjällig filtlav och skriftlav samt de ovanligare arterna glansfläck, liten vaxlav och kornig nållav.

På östra sidan om vägen, kring biflödet Stordalsbäcken, dominerar gammal tallskog på de högre belägna, magrare delarna medan granen blir vanligare närmre bäckfåran.

Ryggradslösa djur

Bottenfaunan i Getåbäcken utgörs bl. a. av föroreningskänsliga arter som bäckbaggar, snäckor, musslor och märllkräftan *Gammarus pulex*. Bottenfaunans sammansättning indikerar obetydligt påverkade förhållanden vad gäller förurning och förorening. I Getåbäcken har man också hittat den toppiga hattsnäckan. Bottenfaunainventering i Getåbäcken gjordes 2005. Även i biflödet Stordalsbäcken gjordes en undersökning av bottenfaunan 2005 med liknande resultat som i Getåbäcken. Ingen övrig inventering av ryggradslösa djur har gjorts.

Fåglar

Vintertid uppehåller sig strömstare i bäcken. Kungsfiskare har vid några tillfällen häckat i bäckkantens nipor, men ingen stadig häckning förekommer. Ingen systematisk fågelinventering av området har gjorts.

Däggdjur

Vid en fladdermusinventering 1994 hittades fem olika arter i ravin. Det är ett högt artantal. I övrigt har inga inventeringar av däggdjur gjorts.

Fiskar

Vid elfiske som bedrivits ett flertal gånger i ån dominerades fångsterna helt av havsvandrande öring, men även bäcknejonöga, flodnejonöga och signalkräfta fångades. Adulta bäck- och flodnejonögon har observerats vid flera tillfällen i ån. Fiskfaunan kan sägas uppvisa en hög artrikedom och en låg till mycket låg individtäthet (SNV 1999).

Getåbäcken fiskas för närvarande på två lokaler inom det regionala elfiskeprogrammet som i första hand syftar till att övervaka länets öringbestånd. Ena lokalen (Ovan hindret) fiskas årligen

och är belägen 500 m från mynningen. Den andra lokalen (kallas Hultet) fiskas var tredje år och ligger 3 km uppströms mynningen. Under perioden 2003-2007 pekade resultaten från elfisket på att öringen ökad i Getåbäcken. På lokalen Ovan hindret ökade öringen i samband med att de svårpasserade vandringshinder som funnits i nedre delen av bäcken revs ut under mitten av 1990-talet. Tidigare fanns med stor sannolikhet bara stationär fisk ovanför hindren och havsöring hade endast en mycket kort sträcka nedanför hindren att använda för reproduktion. Ökningen torde alltså återspegla att havsöringen successivt etablerat sig ovanför de rivna hindren. När det gäller övre delen av bäcken är det svårt att visa på några tidstrender utifrån bara de få elfisken som utförts, men skillnaden mellan år 1998 och 2007 var mycket stor och beror högst troligt på att ett vandringshinder vid Algutsboda (ligger en bit nedanför elfiskelokalen) rivits och att havsöring därmed kunnat gå upp och etablera sig. Hindret har tidigare utgjort definitivt hinder för öring. Tidigare fanns bara stationär fisk ovanför hindret. Under 2008 var tätheterna av öring ovanligt låga, men hade bättre värden 2009. Elfisket från 2010 visade återigen på lägre värden än förväntat.

Den genetiska variationen hos havsöringen i bäcken har analyserats. Syftet med studien var att kartlägga om det finns genetiska skillnader mellan olika öringvatten runt Bråviken. Resultatet visade att öringen kan betraktas som ett antal olika bestånd, varav ett är Getåbäckens. Bestånden är genetiskt skilda åt, men inte helt isolerade från varandra. De har dock troligtvis en gemensam kolonisationshistoria. Individer rör sig alltså mellan bäckarna. Resultaten visar också att det är ganska få individer som deltar i reproduktionen i bäckarna.

Vid en elfiskeinventering som gjordes i Stordalsbäcken 2008 hittades öringsmolt. Detta visar att det trots trumman under vägen kan fisk vandra förbi. För ett så litet vattendrag fanns ett förvånansvärt stort antal smolt.

3.3.2 Geologiska bevarandevärden samt bäckmiljön

När den mäktiga Bråvikenförkastningen uppkom sjönk Vikbolandet mellan 130 och 150 meter i förhållande till Kolmården. Bråvikenförkastningen är resultatet av återupprepade faser av rörelser längs en mycket gammal (1850-1800 miljoner år) svaghetszon i berggrunden, en så kallad deformationszon, som följer Bråvikens norra strand. Förkastningen var återigen aktiv för mindre än 445 miljoner år sedan. Detta kan man se genom att utbredningen av östgötslättens sedimentära bergarter idag begränsas av ett system av förkastningar som Bråvikenförkastningen tillhör. Sannolikt var det under detta senare skede som själva förkastningsbranten utmed Bråviken uppkom. Förkastningen är tämligen rätlinjig och mycket brant så Kolmården höjer sig tvärt ur Bråviken. Eftersom Bråviken fyller ut en del av sänkan mellan Kolmården och Vikbolandet blir inte förkastningens hela höjdskillnad synlig.

Getåravinen ligger i en magnifikt utbildad sprickzon som ligger i vinkel mot Bråvikenförkastningen. Under årmiljonerna utvidgades sprickan genom bl. a. inlandsisar. När den senaste inlandsisens drog sig tillbaka lämnade den efter sig mäktiga finsediment. Genom dessa upp till tjugo meter tjocka lager har Getåbäcken skurit ned en djup ravin. Bäcken har på sina håll nått ned till underliggande morän och berg. Östersjöns yta har efter den senaste nedisningen ändrat nivå flera gånger. Genom landhöjningen kan man därför hitta forna strandvallar med stora, vackert rundslipade stenar, en sådan strandvall finns i reservatets nordostliga del.

Getåbäcken har mestadels ett naturligt, ringlande till meandrande lopp och rinner fram genom en djupt nedskuren ravin. Här och var har de branta kanterna rasat och bildat nipliknande miljöer. Anslutande sidoraviner finns på flera håll. Bäckens bredd är mestadels 2-3 m. De nedre delarna, upp till ca 0,6 km från mynningen, är mestadels strömmande och med ett bottensubstrat av omväxlande sand, grus, sten och block. Delar av sträckan är ovanligt blockrik. De övre delarna av bäcken är huvudsakligen svagt strömmande och har en botten som mest utgörs av sand, men med inslag av organiska sediment, grus, sten och block. Här har långa sträckor av bäcken ett

meandrande lopp och kantas på flera håll av avsnörda korvsjöar. Mer eller mindre tydliga plana ytor som visar på bäckens tidigare vattennivå finns på några ställen i ravinen.

Getåbäcken utgörs till största del av vattendragstypen alluviala vattendrag vilket innebär att en stor del av vattendraget karaktäriseras av att vattendragsfåran och det omgivande åplanet har byggts upp av det material som vattendraget självt fört med sig. Getåbäcken är biotopmässigt ett relativt naturligt vattendrag med ganska få fysiska ingrepp jämfört med andra vattendrag i länet. Det finns dock flera sträckor som är påverkade av rensning i fåran och vissa delar är också utträtade. Dämningspåverkan finns inte. Även inom de områden i bäcken som inte rensats eller direkt påverkats fysiskt kan man se att vattenfåran har en onaturlig morfologi med tecken på onaturligt hög erosion, förändrad profil eller med en vattennivå som ligger onaturligt lågt gentemot åplanet. En av orsakerna är att det skett rensningar av sten, block och död ved i anslutning till miljöer med lätteroderade bottenar och stränder. Rensningarna leder till en sänkt vattennivå strax ovanför själva rensningen vilket i sin tur ger en onaturlig erosion som med tiden migrerar allt längre uppströms. Även till synes små rensningar ger en sådan effekt. Under 2008 och 2009 har Norrköpings kommun låtit restaurera Getåbäcken genom att t.ex. förbättra bottenstrukturen med sten och grus samt lägga ut död ved i fåran vilket lett till att bäcken blivit mer naturlig, bättre miljöer för öring och flodnejonöga skapats och till att förutsättningarna för biologisk mångfald ökat.

Nedre delen av Getåbäckens biflöde Stordalsbäcken ingår också i naturreservatet och utgör en mycket intressant naturmiljö. Den nedersta biten rinner genom en djup ravin innan bäcken mynnar i Getåbäcken. Ravinen utgör en sidoravin till Getåravin. Inom området finns både flackare svagt strömmande avsnitt och storblockiga fors- och strömvattenbiotoper. Cirka 100 m från mynningen i Getåbäcken finns en naturskön fallsträcka där ett fall över en håll utgör ett naturligt hinder för fisk. I hela området är vattendragsfåran och naturmiljön mycket naturlig, beskuggad av äldre granskog. Vattenfåran är i stort sett fysiskt opåverkad med endast enstaka spår av rensning.

3.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

De människor som först omnämns i samband med Getå är Erik Siggesson och hans son Erik Eriksson, som bodde här i slutet av 1600-talet. På 1700-talet var Getå ett Kronotorp. Flera ägare avlöste varandra. En rikskändis Carl Anton Wetterstrand – alias Onkel Adam flyttade in på Getå år 1848. Han var en av sin tids mest lästa författare. En källa i ravinen är uppkallad av honom; Onkel Adams källa. Vid källan står det på bergväggen några ord av författaren själv:

”I sin dal hon ligger gömd
Obemärkt och glömd
Därför grumlas sällan
Lilla källan.”

En brukspatron Sundberg blev ägare 1834. Sundberg var mycket intresserad av parkskötsel. Han skapade en park av Getådalens nedre del med forsande fall och stilla dammar. År 1875 planterades granskog i resten av ravinen. Det är den skog som bildar huvudbeståndet i ravinen idag. I början av 1880-talet köptes gården av Robert Nobel, bror till Alfred Nobel. Robert Nobel färdigställde den vackra park som påbörjades av brukspatron Sundberg. Området är en av få kvarvarande naturligt anlagda parker och är av kulturhistoriskt värde. Förutom växthus med bl.a. vinodlingar anlades de s.k. Nobelvägarna uppför dalgången med broar, stensättningar och gångstigar. Robert Nobel var mycket trädgårdsintresserad och skapade ett system med växthus, värmekulvertar och bevattningssystem som utgick från bäcken. Många olika och intressanta växter planterades i området. Resterna av en kvarn finns strax nedströms Onkel Adams källa.

De tre kulturhistoriska lämningar som finns registrerade i reservatet utgörs av själva Onkel Adams källa, minnesstenen med inskriptionen samt en fyndplats för en yxa som troligen är från en stenåldersboplats. Området kring Kolmården är rikt på lämningar från stenåldern, bl.a. har man funnit många stenåldersbosättningar.

3.3.4 Intressen för friluftslivet

Getåravinen har en lång historia som besöksområde. Genom vägen mellan Krokek och Åby som togs i bruk 1853 och den nya järnvägslinjen år 1915 blev området mycket lättare att nå för bl. a. Norrköpingsbor. Utflykter gjordes till Getå turisthotell för promenader i dess vackra park och på strövstigarna utefter ravinen.

Det är okänt hur många besökare området får ta emot och hur fördelningen är mellan närboende och mer långväga besökare. Idag finns några bänkar uppsatta i ravinen. Stigen utefter bäcken hålls fri från liggande träd för att underlätta framkomligheten.

3.4 Källuppgifter

Gustavsson, P. 2011. Östergötlands läns elfiskeprogram, delrapport år 2010.

Gustavsson, P. 2009. Östergötlands läns elfiskeprogram, delrapport år 2009.

Gustavsson, P. 2008. Åtgärdsunderlag till restaurering av Getåbäcken och Svintunabäcken.

Gustavsson, P. 2008. Östergötlands läns elfiskeprogram, delrapport år 2008.

Gustavsson, P. 2006. Biotopkartering av vattendrag inom Östergötlands kalkningsverksamhet hösten år 2006.

Gärdenfors, U. (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010 – The 2010 Red List of Swedish Specie, Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Historiska kartor (www.lantmateriet.se): Häradskarta 1868-1877.

Medins Biologi AB. 2005. En undersökning av bottenfaunan på 15 lokaler i rinnande vatten.

Norrköpings kommun: Naturvårdsprogram med åtgärdsplan 2008-2010 Norrköpings kommun 2008.

Norrköpings kommun rapport: Natur i Norrköping 2006:2. Bottenfauna i Norrköpings kommun 2005.

Norrköpings kommun rapport: Natur i Norrköping 1994:6. Fladdermusinventering 1994.

Riksantikvarieämbetet, fornsök (www.fmis.raa.se) RAÄ-nummer Krokek 80:2.

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Syftet med Getåravinens naturreservat är att bevara och vårda en unik ravinbildning med ett mycket värdefullt strömmande vattendrag med hög vattenkvalitet, hög grad av naturlighet, fria vandringsvägar och värdefull bäckfauna samt omgivande strandzon. Syftet är också att bevara och vårda skog med hög biologisk mångfald.

Biotoperna i ån och strandzonen samt naturvärden knutna till ravinbildningen med dess gamla barrskog och lövlundsmiljö ska skyddas och förstärkas för att ge förutsättningar för ekosystem med hög artrikedom och livskraftiga bestånd av bland annat havsöring och flodnejonöga. Skogsmiljöerna ska ha ett stort inslag av gamla träd, grov död ved och en variation av gran-, tall- och lövträdsdominerade delområden. De delar där skogsbruk tidigare bedrivits ska utvecklas så att de på sikt når samma höga kvalitéer med avseende på ålder, strukturer och artinnehåll som den äldre skogen.

Syftet är vidare att bevara och tillgängliggöra ett område av mycket stort värde för friluftslivet så att besökare ges goda möjligheter att se och uppleva områdets naturmiljö och arter. Områdets kulturhistoriska lämningar ska vårdas och bevaras.

Syftena ska nås genom att skogen huvudsakligen tillåts en naturskogsartad utveckling så att mängden död ved och gamla träd ökar genom naturlig dynamik. I delar av området kommer skötselåtgärder vidtas för att öka naturvärdena genom exempelvis frihuggning av vidkroniga och grova ädellövträd, skapa mer död ved och luckighet, biotopvårdsåtgärder i bäcken och att lövträd gynnas på bekostnad av barrträd i yngre bestånd. För att nå syftet för friluftslivet kommer anordningar för friluftslivet att iordningsställas.

2 Disposition och skötsel av mark

Naturreservatet ska i huvudsak skötas med mycket försiktiga åtgärder med syftet att bevara områdets särpräglade natur med dess flora och fauna. De mindre skötselåtgärder som föreslås under denna planperiod berör framför allt ytor som innan reservatsbildningen påverkats av skogsbruksåtgärder, eller där kulturlämningar ska bevaras. Även bäckmiljöerna kommer att restaureras i mindre omfattning då många åtgärder redan genomförts. Då naturreservatet är ett populärt friluftsområde kommer ett antal åtgärder för att underlätta för friluftslivet att genomföras. Eventuellt virke ska normalt lämnas kvar under förutsättning att inga större problem med skadeinsekter förväntas uppstå. Helst bör inte mer gran dödas/skadas än att risken för angrepp är liten. Behöver mer än så dödas är det bättre att återkomma flera gånger. Körning med fordon ska i möjligaste mån undvikas.

I området finns tre registrerade kulturlämningar; Onkel Adams källa, en minnessten med inskriptionen samt en fyndplats för en yxa. Källan och minnesstenen ska vårdas och synliggöras genom försiktig röjning av igenväxningsvegetation vid behov. Fyndplatsen för yxan har inte gått att lokalisera i samband med upprättandet av denna skötselplan men om platsen hittas ska även denna vårdas och synliggöras. I den händelse okända fornlämningar eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses.

Se mer detaljer under respektive skötselområde.

2.1 Skötselområden

Reservatet är indelat i elva skötselområden, se karta 1:

1. Lövdominerad ungskog med inslag av barrträd
2. Grandominerad barrskog
3. Talldominerad barrblandskog
4. Yngre lövblandskog med inslag av äldre ädellövträd
5. Granskog med inslag av löv och hassel
6. Blandskog av gran och löv
7. Barrblandskogen kring Stordalsbäcken och tallskogen norrut
8. Blandskog
9. Hygge
10. Bäckens med omgivande kantskog
11. Anordningar för friluftslivet

2.1.1. Skötselområde 1 - lövdominerad ungskog med inslag av barrträd

Areal: 1,5 ha (uppfyller inte definitionen på någon naturtyp enligt Natura 2000)

Beskrivning

I sluttningen står en ungskog, knappt 20 år gammal, med inslag av äldre barrträd. Den lövdominerade ungskogen har nyligen gallrats. Björk dominerar. En del ung gran finns också kvar efter gallringen. Ovanför ravinen i nordost är marken plan och torrare med samma typ av skog. I nedre delen av ravinen och uteder bäcken står en del äldre granar. Närmast bäcken är marken frisk till fuktig med ständig tillgång till rörligt markvatten. Trots den tidigare avverkningen hyser skötselområdet naturvärden. På grova, lite högre granstubbar, har den lite mindre vanliga knappnålslaven *Chaenotheca chlorella* hittats. I sydvästra kanten av området växer den krävande laven grön sköldmossa på murkna granstammar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska på lång sikt utvecklas mot en flerskiktad naturskogsartad lövrik blandskog (Västlig taiga, 9010). Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier, dimensioner och ålder är viktiga strukturer och ska på sikt öka. Området ska bevara en hög luftfuktighet. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av naturskogsartad lövrik blandskog och död ved i olika former, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

Restaureringar:

- En ojämn utglesning genomförs om ca 5 år så att luckighet skapas och lövinslaget gynnas på bekostnad av yngre barrträd. Samtliga lövträd, gamla och senvuxna träd samt andra träd med naturvärde ska lämnas kvar. Allt virke lämnas som död ved. Utglesningen ska göras så att den inte påverkar skötselområdet eller den angränsande äldre barrskogen, t ex genom att öka risken för genomblåsning med påverkan på luftfuktigheten som följd. I den västra kanten av skötselområdet rinner Getåbäcken. Hänsyn tas till bäcken så att denna är väl beskuggad. Hänsyn ska även tas till friluftslivet så att besökare inte upplever området som brukat eller att framkomligheten försvåras.

Löpande skötsel

- Ingen övrig löpande skötsel bedöms nödvändig under planperioden.

2.1.2. Skötselområde 2 - grandominerad barrskog

Areal: 5,2 ha (delar av skötselområdet är av naturtypen Näringsrik granskog 9050 och delar är av naturtypen Västlig taiga 9010)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en ca 130-årig granskog. Längst söderut finns en svag tallinblandning. Markvegetationen utgörs i stora delar av tjocka mosstäcken bestående av framförallt hus- och väggmossa. Vanliga arter är även bräkenmossa, stor kvastmossa, skuggstjärnmossa och praktstjärnmossa. På inte fullt så välslutna delar finns ett inslag av bredbladiga gräs, blåbärsris och örter. En hel del lågor av främst gran finns i delar av skötselområdet. I luckor kommer en tät förnygring av framförallt gran men även löv. Markfuktigheten är frisk utefter bäcken men torrare successivt högre upp mot ravinens sidor. På några ställen tränger dock markvatten ut högre upp i sluttningen. Ett biflöde till Getån, Stordalsbäcken, rinner genom skötselområdet och ansluter till Getån. Biflödet har skurit sig ner i en egen liten ravin. En ås har bildats i ravinen. Vid den öppna platsen där en stig med rep leder ned i ravinen leds ytvatten från diken utmed vägen.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till flerskiktad naturskogsartad granskog med inslag av lövträd. Gamla träd och död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier är viktiga strukturer och ska öka så mycket som möjligt i mängd, främst genom de naturliga processerna, utan att på ett betydande sätt begränsa det rörliga friluftslivet. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek. Arealen av naturtyperna Näringsrik granskog på ca 1,5 ha och Västlig taiga på ca 3,7 ha ska bevaras och uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus.

Åtgärder

Restaureringar:

- Några triviala, medelålders barrträd utan naturvärde ringbarkas eller skadas på annat sätt per hektar för att skapa luckighet och död ved. Åtgärden koncentreras till de delar av skötselområdet där risken för olägenheter för friluftslivet är som minst. Lövinslaget gynnas vid åtgärden. Åtgärden genomförs även så att den inte påverkar luftfuktigheten i skötselområdet negativt. Hänsyn tas till bäckmiljöerna så att dessa är väl beskuggad.

Löpande skötsel:

- Utvärdera tillgången på död ved i skötselområdet och om behov finns skapas död ved och luckighet genom ovan nämnda åtgärd kontinuerligt.

2.1.3 Skötselområde 3 – talldominerad barrblandskog

Areal: 0,6 ha (hela arealen är av naturtypen Västlig taiga, 9010)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en drygt 100-årig talldominerad skog. Inblandningen av gran är ca 40 %. Området är beläget ovanför ravinen, på plan mark. I fältskiktet dominerar blåbärsris med en del inblandning av lingon och i bottenskiktet vägg- och husmossor. I området finns mycket ungplantor av gran.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska på sikt utvecklas mot en flerskiktad naturskogsartad barrblandskog (Västlig taiga, 9010). De naturvärden som finns kopplade till flerskiktad naturskogsartad barrblandskog ska utvecklas. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier och olika exponeringsgrad är viktiga strukturer. Solbelysta tallar, både levande och döda, är ett viktigt inslag, men området ska även bevara en variation av öppnare och mer slutna partier. Löv ska i framtiden finnas som ett mindre inslag. Även senvuxna granar ska finnas. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, även solexponerad, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

Restaureringar:

- Några triviala, medelålders barrträd utan naturvärde ringbarkas eller skadas på annat sätt för att skapa luckighet och död ved vid behov.
- Mindre åtgärder för att gynna vissa äldre tallar och löv i området kan behöva genomföras, detta framför allt genom frihuggning från konkurrerande gran. Gamla och senvuxna granar ska inte skadas eller dödas, utan åtgärder riktas mot yngre och snabbväxande granar runt tallarna. Granarna kan ringbarkas, fällas eller skadas på annat sätt så att död ved skapas. Behovet av frihuggning är troligen inte större än att all gran kan lämnas i området. Åtgärderna bör göras så att det ser så "naturligt" ut som möjligt, dvs. man undviker sågade stubbar, med hänsyn till besökande.

Löpande skötsel

- Ingen övrig löpande skötsel bedöms nödvändig under planperioden.

2.1.4 Skötselområde 4 - yngre lövblandskog med inslag av äldre ädellövträd, den f.d. parken

Areal: 1 ha (uppfyller inte definitionen på någon naturtyp enligt Natura 2000)

Beskrivning

Skötselområdet består av yngre lövblandskog med inslag av äldre ädellövträd sträcker sig från Getåbäckens utlopp i Bråviken, mot ravinens början vid hotellet och vidare upp mot Onkel Adams källa. Lövblandningen består av al, ek, lönn, hägg, sälg och enstaka björk med ett buskskikt av småplantor av gran, lövsly och några äldre hasselbuskar som ger karaktär åt områdets södra del. Flera äldre ekar växer i området. Marken är näringsrik och fuktig närmare bäcken med flera källmiljöer. Området har karaktären av lövlund med en artrik flora framförallt på våren. Här växer bl.a. talrikt med vitsippa, blåsippa och lungört och de lite ovanligare arterna storrams, ormbär, trolldruva och lundstjärnblomma. Området närmast hotellet har fortfarande kvar en parkkaraktär från den tidigare park som fanns på platsen. Parken utvecklades av Robert Nobel (bror till Alfred Nobel) för ca 150 år sedan. Jättebjörnlöka förekommer i området. Förutom Onkel Adams källa finns det även två andra kulturhistoriska lämningar inom skötselområdet; en minnestavla och en fyndplats för en yxa som troligen är från en stenåldersboplatz. På den södra sidan av vägen mynnar Getåbäcken i Bråviken och omges här av en klippt gräsmatta. (Se 3.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden, s 9 för utförligare beskrivning). En gångstig vardera från respektive fastigheterna Getå 1:10 och 1:11 leder ner till Getåbäcken genom området.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns kopplade till lövlund med inslag av äldre ek och underväxt av hassel. I området ska det finnas död ved i olika dimensioner och ålder. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet som är knutna till en näringsrik, frisk till

fuktig, lundmiljö och gamla lövträd ska fortleva på lång sikt och gärna öka sin utbredning och populationsstorlek. Nedanför hotellet, på ömse sidor om bäcken, ska skötselområdet ha parkkaraktär.

Åtgärder

Restaureringar:

- Särskilt värdefulla lövträd friställs försiktigt från yngre uppväxande träd vid behov.
- Död ved kan tillåtas fraktas bort från den del av skötselområdet som ska ha parkkaraktär närmast hotellet om inslaget blir för stort. Den döda veden placeras på annan lämplig plats inom naturreservatet.
- Triviala, yngre barrträd utan naturvärde huggs bort, speciellt i den nedre södra delen av området, för att skapa luckor och på så sätt gynna lövträden, lundfloran och områdets karaktär av park.
- Två stora barrträd i den parkartade nedre delen av området får tas bort (det ena tränger grova ekar nära hotellet och det andra riskerar att falla på närliggande hus)
- En stor björk och en hägg intill fastigheten Getå 1:10 får topphuggas respektive sågas ner för att minimera risk för skada på närliggande hus och tomtmark.
- Sly och granplantor röjs bort från rastplatser och kring stigarna vid behov.
- Utrota om möjligt jättebjörnlöka från området.

Löpande skötsel

- Inträngande barrträd kan behövas röjas bort med återkommande intervall.
- Gräsmattan nedanför hotellet och söder om vägen kan klippas av markägaren vid behov. En kantzon med al på minst 5 m bör dock få etableras kring bäcken vid utloppet.
- Regelbunden tillsyn av kulturlämningen Onkel Adams källa så att den vårdas och synliggörs genom försiktig röjning av igenväxningsvegetation vid behov.
- Gångstigarna från fastigheterna Getå 1:10 och 1:11 får hållas öppna genom röjning.

2.1.5 Skötselområde 5 - granskog med inslag av löv och hassel

Areal: 1,6 ha (hela arealen är av naturtypen Västlig taiga, 9010)

Beskrivning

Skötselområdet ligger på bäckens västsida och börjar strax norr om Onkel Adams källa, och sträcker sig vidare norrut till Åtorp, ungefär mitt i ravinen. Drygt 100-årig gran dominerar. I söder finns ett inslag av yngre löv och hassel som avtar längre norrut. En hel del död ved i olika ålder och dimensioner finns i området. Marken är täckt av mossor varav husmossa tillhör de vanligare men även väggmossa, praktstjärnmossa och bräkenmossa finns frekvent tillsammans med harsyra. I luckor i det annars täta trädsiktet kommer tätt med granplantor tillsammans med löv. Närmast ravinkanten i väster är trädsiktet glesare. Här finns en del trädgårdavfall samt lite äldre tipprester.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till flerskiktad naturskogsartad granskog med inslag av lövträd. Gamla träd och död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier är viktiga strukturer och ska öka så mycket som möjligt i mängd genom de naturliga processerna utan att på ett betydande sätt begränsa det rörliga friluftslivet. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek. Arealen av naturtypen Västlig taiga på 1,6 ha ska bevaras och uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus.

Åtgärder

Restaureringar:

- Uppstädning av trädgårdsavfall och tipprester.

Löpande skötsel

- Ingen övrig löpande skötsel bedöms nödvändig under planperioden.
- Om behov uppstår kan mindre åtgärder bli aktuella för att skapa död ved.

2.1.6 Skötselområde 6 - Blandskog av gran och löv

Areal: 3,1 ha (uppfyller inte definitionen på någon naturtyp enligt Natura 2000)

Beskrivning

Skötselområdet ligger på bäckens västra sida och börjar strax norr om Åtorp, och sträcker sig vidare norrut fram till ett hygge på västsidan av bäcken. Ravinens sidor är fulla med dalar och åsar som formats av Getåns olika biflöden genom tiderna. Trädskiktet domineras av gran och blandat löv med ett litet inslag av tall. En del gamla träd av asp och några 150-åriga ekar med frihuggningsbehov finns här också. I södra delen dominerar en ca 50-årig granskog, norr om det beståndet kommer en ungskog med gran- och löv, framförallt björk och asp i 25-årsåldern med enstaka gamla träd av tall och gran. Längst i norr blir trädåldern något högre och gran återtar dominansen. Fältskiktet varierar i de olika delarna, men är överlag ganska fattigt eftersom trädskiktet är ungt och tätt i flera partier.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska på sikt utvecklas mot en flerskiktad naturskogsartad barrblandskog. Området ska utveckla de naturvärden som finns knutna till flerskiktad naturskogsartad blandskog med inslag av asp och ek. Gamla träd och död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier är viktiga strukturer och ska öka så mycket som möjligt i mängd genom i huvudsak de naturliga processerna utan att på ett betydande sätt begränsa det rörliga friluftslivet. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

Restaureringar:

- En varierad gallring genomförs så att luckighet skapas och lövinslaget gynnas. Samtliga lövträd, gamla och senvuxna träd samt andra träd med naturvärde ska lämnas kvar. Åtgärden ska genomföras med stor försiktighet och etappvis så att åns värdefulla beskuggning består. Död ved skapas vid åtgärden.
- Ljuskrävande äldre lövträd som asp och ek frihuggs från yngre konkurrerande träd. Samtliga gamla och senvuxna träd samt andra träd med naturvärde ska lämnas kvar.

Löpande skötsel

- Åtgärden utvärderas kontinuerligt och om behov finns genomförs ytterligare gallringar och frihuggningar.

2.1.7 Skötselområde 7 - barrblandskogen kring Stordalsbäcken och tallskogen norrut

Areal: 8,6 ha (delar av skötselområdet är av naturtypen Västlig taiga, 9010)

Beskrivning

Skötselområdet ligger öster om vägen till Algutsbo. Söderut i området går Stordalsbäcken, ett biflöde till Getån. Området domineras i norr, norr om Stordalsbäcken, av tallskog med ett inslag av gran samt lite asp och björk i de högre delarna. Trädåldern ligger omkring 140 år. Högst uppe på krönet är dock trädåldern betydligt yngre men med enstaka mycket gamla överståndare. I branten är åldern på tall över 150 år. Det lägre liggande området närmare bäcken är lite yngre och där växer en hel del gran. Där området sträcker sig åt nordost, precis norr om bäcken, ligger en mäktig strandvall. Den är en lämning från en tid då havets yta stod här och svallade ut finare partiklar och lämnade de större stenarna. I vallen står flera gamla tallar. På några håll står pansarbarkstallar även nedanför strandvallen. På gran hittades spår av granbarkgnagaren. Längst upp i nordöstra hörnet av området finns ett bestånd av senvuxen ek och lind. I sluttningen nedanför är gran mer dominerande.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till flerskiktad naturskogsartad barrskog med inslag av lövträd. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier och olika exponeringsgrad är viktiga strukturer. Solbelysta tallar, både levande och döda, är ett viktigt inslag, men området ska även bevara en variation av öppnare och mer slutna partier. Löv ska i framtiden finnas som ett mindre inslag och i öster ska ett parti domineras av lövträd. Även senvuxna granar ska finnas. Mängden gamla träd och död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier ska öka så mycket som möjligt utan att på ett betydande sätt begränsa det rörliga friluftslivet. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, även solexponerad, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek. Arealen av naturtypen Västlig taiga ska bevaras och helst öka till skötselområdets hela utbredning på 8,6 ha och uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus.

Åtgärder

Restaureringar:

- Några triviala, medelålders barrträd utan naturvärde ringbarkas eller skadas på annat sätt per hektar för att skapa luckighet och död ved. Åtgärden koncentreras till de delar av skötselområdet där risken för olägenheter för friluftslivet är som minst. Lövinslaget gynnas vid åtgärden.

Löpande skötsel

- Ingen övrig löpande skötsel bedöms nödvändig under planperioden.

2.1.8 Skötselområde 8 – blandskog

Areal: 1,7 ha (uppfyller inte definitionen på någon naturtyp enligt Natura 2000)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av skogen kring Getåbäcken i reservatets norra ände. I den södra delen av skötselområdet växer en knappt hundraårig granbård intill bäcken. Tvärs över skötselområdet går två kraftledningarna och norr om dessa blir inslaget av lövträd intill bäcken större för att sedan dominera i skötselområdets nordligaste del, precis söder om motorvägen. Medelåldern på träden i skötselområdets norra del är också cirka 100 år men det finns ett inslag av äldre ekar. På östra sidan gränsar skötselområdet mot tomter med två bostadshus och ett garage. Marken sluttar bitvis kraftigt

mot ån och är skogsbevuxen med en hel del sly. Ett ca 50 kvm stort plåttak utan väggar och med jordgolv står alldeles intill bäcken nedanför det norra bostadshuset.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska på sikt utvecklas mot en naturskogsartad lövrik blandskog. Mängden gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier ska på sikt öka. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till en lövrik blandskog, gamla träd och död ved ska på sikt etablera sig i skötselområdet och på så sätt öka i utbredning och populationsstorlek i reservatet.

Åtgärder

Restaureringar:

- Frihuggning kring ekar från konkurrerande träd vid behov. Åtgärden ska genomföras med försiktighet så att åns värdefulla beskuggning består. Död ved skapas vid åtgärden.
- Plåttaket monteras ned och fraktas bort.
- Sly röjs längs en liten stig som leder från huset på Muggebo 2:3 ned till bäcken.

Löpande skötsel

- I den händelse något träd som står i tomtkanten till Muggebo 2:3 skulle utgöra en betydande risk för att falla över husen får trädet åtgärdas t.ex. genom att det kapas ned till högstubbe. All död ved lämnas inom skötselområdet.
- Røjning av sly kring den lilla stigen vid behov.
- Ingen övrig löpande skötsel bedöms nödvändig under planperioden.

2.1.9 Skötselområde 9 – hygge

Areal: 1,1 ha (uppfyller inte definitionen på någon naturtyp enligt Natura 2000)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av ett hygge som delvis är planterat med gran på västra sidan av Getåbäcken.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Hygget ska på lång sikt utvecklas mot en naturskogsartad lövrik blandskog via ett lövbrännelikt successionsstadium. Mängden gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier ska på sikt öka. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till en lövrik naturskogssuccession, gamla träd och död ved ska på sikt etablera sig i skötselområdet och på så sätt öka i utbredning och populationsstorlek i reservatet.

Åtgärder

Restaureringar:

- Ojämn utglesning av planterad gran för att gynna löv.

Löpande skötsel

- Ingen övrig löpande skötsel bedöms nödvändig under planperioden.

2.1.10 Skötselområde 10 - bäcken med omgivande kantskog

Areal: 0,7 ha (varav 0,5 ha troligen uppfyller definitionen på Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor, 3260)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av själva Getån och Stordalsbäcken samt skogen någon meter kring bäcken. Getåbäcken har ett naturligt, ringlande till meandrande lopp och rinner fram genom den djupt nedskurna ravinen. Här och var har de branta kanterna rasat och bildat nipliknande miljöer. Anslutande sidoraviner finns på flera håll. Bäckens bredd är mestadels 2 till 3 m. De nedre delarna, upp till ca 0,6 km från mynningen, är mestadels strömmande och med ett bottenstrukt av omväxlande sand, grus, sten och block. Delar av sträckan är ovanligt blockrik. De övre delarna av bäcken är huvudsakligen svagt strömmande och har en botten som mest utgörs av sand, men med inslag av organiska sediment, grus, sten och block. Här har långa sträckor av bäcken ett meandrande lopp och kantas på flera håll av avsnörda korvsjöar.

I bäcken finns en del död ved vilket är mycket positivt för bäckfaunan. Det skapar både substrat och gömslen. För optimala förhållanden behöver dock mängden död ved i bäcken öka. Längs en kortare sträck av bäckens lopp strax ovanför Onkel Adams källa är kanterna stensatta. Ovanpå och längs den stensatta kanten växer en del buskar och mindre träd.

Vid en inventering av Getåbäcken konstaterades att bäckfåran i ravinen var mer nedskuren i marken än vad som är normalt för naturliga vattendrag och man gör bedömningen att vattenfåran har en delvis onaturlig, överfördjupad och påverkad profil. Orsaken är inte klarlagd med det kan bero på förändringar i avrinningsområdet och avlägsnandet av död ved från bäcken.

I bäcken finns en intressant fiskfauna med bl.a. havsöring, som på hösten vandrar upp från Bråviken för att leka. De unga öringindividerna stannar kvar i ca 2 år innan de vandrar ut i havet. Man ser ofta dessa snabbt pila iväg för att gömma sig. Bäckarna är också lekområde för flodnejonögar som tidigare varit rödlistad men som nu bedöms som livskraftig. Även bäcknejonögar finns i ån.

I Stordalsbäcken, biflödet till Getån, finns havsöring i dess nedre del samt stationär öring ovanför det lilla fallet, ett naturligt vandringshinder. Tätheterna är normala. Fiskfaunan i Stordalsbäcken har höga naturvärden. Eftersom det nedre vandringshindret i bäcken är naturligt bör man i natur- och fiskevårdssammanhang betrakta fiskarna i övre och nedre delen av bäcken som olika bestånd. Bottenfaunan i Getåbäcken utgörs bl.a. av föroreningskänsliga arter som bäckbaggar, snäckor, musslor och märllkräftan *Gammarus pulex*. Bottenfaunans sammansättning indikerar obetydligt påverkade förhållanden vad gäller förorening och förorening. I bäcken har man också hittat den toppiga hattsnäcken. Vintertid uppehåller sig strömmare i Getån. Kungsfiskare har vid några tillfällen häckat i bäckkantens nipor, men ingen stadig häckning förekommer.

Kantskogen kring ån är varierad. I söder dominerar yngre löv tillsammans med äldre gran och enstaka äldre al. Längre norrut blir gamla granar dominerande för att ännu längre norrut övergå till ung gran och lövsly. Delområdet söder om vägen omfattar bäcken och strandremsan kring bäcken. Mynningsområdet är svagt strömmande och bäcken kantas av vass och yngre al.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bibehålla och utveckla de naturvärden som finns knutna till naturligt fungerande vattendrag med god vattenkvalitet, naturlig hydrologi, fria vandringsvägar för limniska organismer, strömvattenbiotoper, varierade bottnar och fåra samt ekologisk funktionella kantzoner. Arter knutna till vattendraget ska fortleva på lång sikt i goda populationsstorlekar. Lämpliga lekbottnar, uppväxtområden och ståndplatser skall finnas för exempelvis *öring* och *flodnejonögar* som ska ha livskraftiga populationer. Fiskfaunan skall minst uppnå god status enligt

EG:s Ramdirektiv för vatten. Bottenfaunan skall minst uppnå god status enligt EG:s Ramdirektiv för vatten och antalet arter och individer skall bibehållas på minst samma nivå som vid provtagningen 2005. Vattenståndet ska variera över året efter naturliga mönster och vattenkemin ska vara opåverkad av föroreningar och antropogen försurning. Död ved ska förekomma med i medeltal 12-20 stammar per 100 m i ån. Varje stam ska vara minst 1 meter lång och 10 cm i diameter. En skuggande kantzon ska finnas utmed vattendraget. Kantzonen ska vara skiktad, trädslags- och åldersblandad med ett stort inslag av lövträd, gamla, döende och död träd. Lövinslaget i kantzonen ska inte minska. Arealen av naturtypen Näringsfattigt vattendrag på 0,5 ha ska bevaras och uppnå eller bibehålla gynnsam bevarandestatus.

Åtgärder

Restaureringar:

- Strax uppströms den stensatta sträckan, vid Onkel Adams källa bör stenar och mindre block som uppenbarligen är upplagda ur fåran läggas tillbaka. Detta utförs för hand. Även i området nedströms den stensatta sträckan läggs de uppensade stenarna och blocken tillbaka, alternativt tillförs sten utifrån. Biotopvård i ån ska genomföras av, eller i samarbete med, fiskevårdskunnig personal.
- Trumman under vägen i Stordalsbäcken kan byggas om så den medger passage för vattenlevande organismer.
- Död ved tillförs bäcken där det finns behov. Barrträd i kantzonen utan höga naturvärden och som tränger lövträd fälls vid en sådan åtgärd ned i ån.
- Ovanpå och längs de stensatta kanterna utmed bäcken genomförs en röjning av buskar och träd för att skydda stensättningarna.

Löpande skötsel

- Se till att bäcken är fri från vandringshinder t.ex. att ogenomträngliga brötar för fisk inte bildas.

2.1.11 Skötselområde 11 - anordningar för friluftslivet

Beskrivning

Genom reservatet går i dag ett antal stigar. Några är markerade medan andra är omarkerade. Det finns blå, gula och orange färgmarkeringar. Östgötaleden har en sträckning som kommer in i reservatet i område 2 för att följa ravinen ända till reservatets nordände där den ansluter till vägen igen. En större stig leder utefter bäckens östra sida. Ett antal stigar ansluter också från väster ner i ravinen. På några ställen finns spänger utlagda. Det finns även några enklare bänkar utmed ån. Träd som trillat över stigen har dragits bort från densamma. Små broar leder över bäcken på flera ställen. Strax söder om Stordalsbäckens inflöde i Getån finns en nedgång anlagt från vägen till bäcken. Ett rep är uppsatt som "ledstång".

En vägvisningsskylt finns uppsatt utefter vägen till hotellet som pekar till "Getådalen". En likadan skylt sitter uppe vid hotellet. Idag finns en soptunna uppställd i ravinen strax nedanför trappan som leder upp till hotellet. Ett gammalt kvarnstensbord och ett annat stenbord finns inom den gamla parken.

Besökare till området parkerar idag på en p-plats som ligger bredvid banvallen strax väster om tunneln under järnvägen. Parkeringen rymmer ca 4 bilar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Reservatet ska vara lättillgängligt för allmänheten, både de som kommer med bil och till fots utmed Östgötaleden. Parkeringsplatser ska finnas i tillräcklig mängd och besökare ska få relevant information om natur- och kulturvårderna och föreskrifter. Besökare ska hitta från parkeringen till reservatet och inom reservatet. Vandringsleder och vägvisning ska vara tydlig så besökare kanaliseras på bra sätt. Detta för ökad tillgänglighet men också för att medge ett stort antal besökare och samtidigt undvika konflikter med närboende eller slitage på naturmiljön.

Åtgärder

- En parkering i form av en långsmal parkeringsficka anläggs utmed vägen på fastigheten Kolmården 1:265. Eventuellt kan besökare även få möjlighet att, förutom att parkera på den lilla parkeringen vid banvallen, ställa sig på anvisade platser på hotellets parkering under förutsättning att avtal om detta upprättas med hotellet.
- En stig anläggs från parkeringen utmed vägen.
- Rastbord kan ställas ut på gräsplanen inom skötselområde 4 och en bit längre upp i ravinen, t.ex. vid kvarnlämningen och/eller högre upp i ravinen på lämplig plats. De befintliga stenborden som finns inom område 4 idag ska iordningställas.
- En grillplats kan iordningsställas på lämplig plats.
- Soptunna placeras ut på lämplig plats.
- Vilobänkar placeras ut på lämpliga platser utefter stigen som löper på bäckens östra sida. De bänkar som finns inom reservatet ska ses över och restaureras vid behov.
- Gångbroarna över bäcken underhålls.
- Informationsskyltar tas fram och sätts upp på lämpliga platser.
- En naturstig som omfattar besöksobjekt för områdets olika naturmiljöer iordningställs. Stigen som går upp till Onkel Adams källa kan även anpassas för rullstolsbundna personer en bit in i området.

Löpande skötsel:

- Underhåll stigen genom området. Såga upp eller dra bort lågor som faller över stigen. Om stigen lätt kan dras om görs det istället. Om en stor mängd träd faller samtidigt kan toppar och grenar fraktas bort, stocken lämnas. På vissa delområden kan även stocken undantagsvis fraktas bort (se resp. skötselområde).
- Genomför röjningar längs stigarna vid behov för att underlätta framkomligheten.
- Regelbundet se till att anläggningarna är i bra skick.

2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Tillsyn av kulturlämningar	Årligen	Område 4	1
Biotopvård och åtgärda vägtrumma	2015-2017	Område 10	1
Iordningställ anläggningarna för friluftslivet	2015-2017	Område 11	1
Underhåll av anläggningar	Årligen	Område 11	1
Nedmontering av plåtskjul	2015-2017	Område 8	2
Röjning och viss gallring	2015-2017	Område 4	2
Uppstädning av skräp	2015-2017	Område 5	2
Skapa död ved och luckighet	2015-2017	Område 2, 3, 6, 7	2
Åtgärder för att gynna tall och löv, efterlikna naturliga störningar	2015-2017	Område 3	2
Frihuggning för att gynna ljuskrävande lövträd	2015-2017	Område 4, 6, 8	2
Gallring/röjning	2018	Område 1	3
Röjning	2015-2018	Område 9	3

2.3 Jakt och fiske

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Älgdragare för fällt vilt får användas med stor försiktighet på fastmark. Markskador pga. körning ska undvikas.

Fredningsområde för lax och öring

Getåbäcken upp till första definitiva vandringshindret samt dess mynningsområde i havet ingår i ett fredningsområde där det enligt fiskelagstiftningen är förbjudet att fiska efter lax och öring under perioden 15/9 – 31/12 (FIFS 2004:37).

2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. Tillsyn

Tillsyn av reservatet ska ombesörjas av länsstyrelsen.

4. Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändig för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljningen i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revideringen av skötselplanen.

4.1. Dokumentation och inventeringar

Årlig inventering av havsöring genom elfiske ska ske i samarbete med Länsstyrelsen som en utökning av den regionala miljöövervakningen. Inventering av flodnejonöga bör genomföras liksom en uppföljning av tidigare fladdermusinventeringen (år 1994). En svampinventering bör genomföras för att bl.a. eftersöka bombmurklan som en gång hittats i området. Även en inventering av ryggradslösa landlevande djur bör genomföras.

4.2. Uppföljning

4.2.1. Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Uppföljningen ska ske enligt en för reservatet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Precisering ska ske i databasen Skötsel-DOS. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland.

4.2.2 Uppföljning av effekter av skötselåtgärder

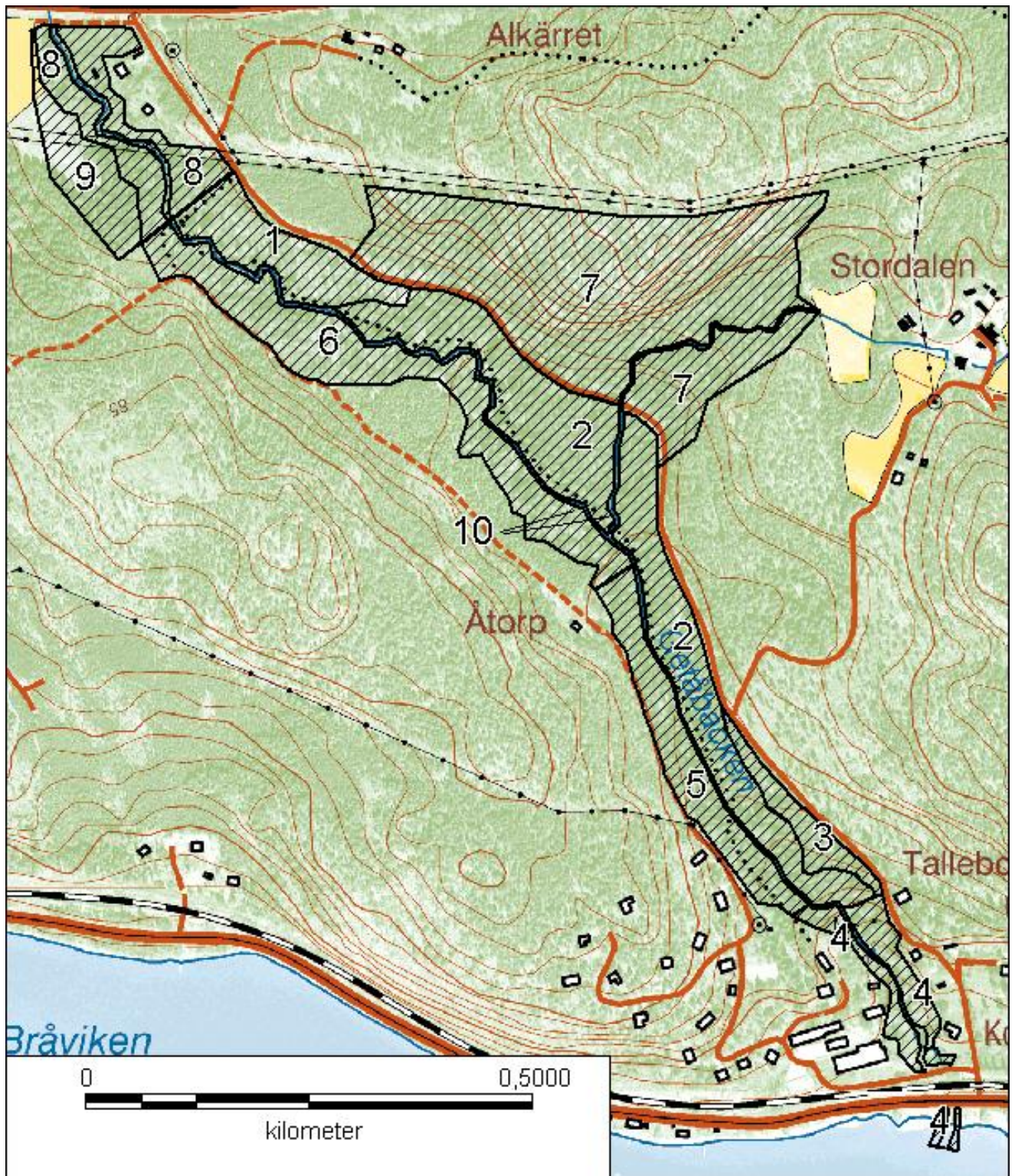
Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras före och efter genomförande. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Större åtgärder ska fotodokumenteras. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar skall alltid följas upp. Biotopvårdsåtgärder som utförts eller kommer att utföras i framtiden i bäcken följs upp noggrant för att utvärdera effekterna och eventuellt sätta in ytterligare åtgärder.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

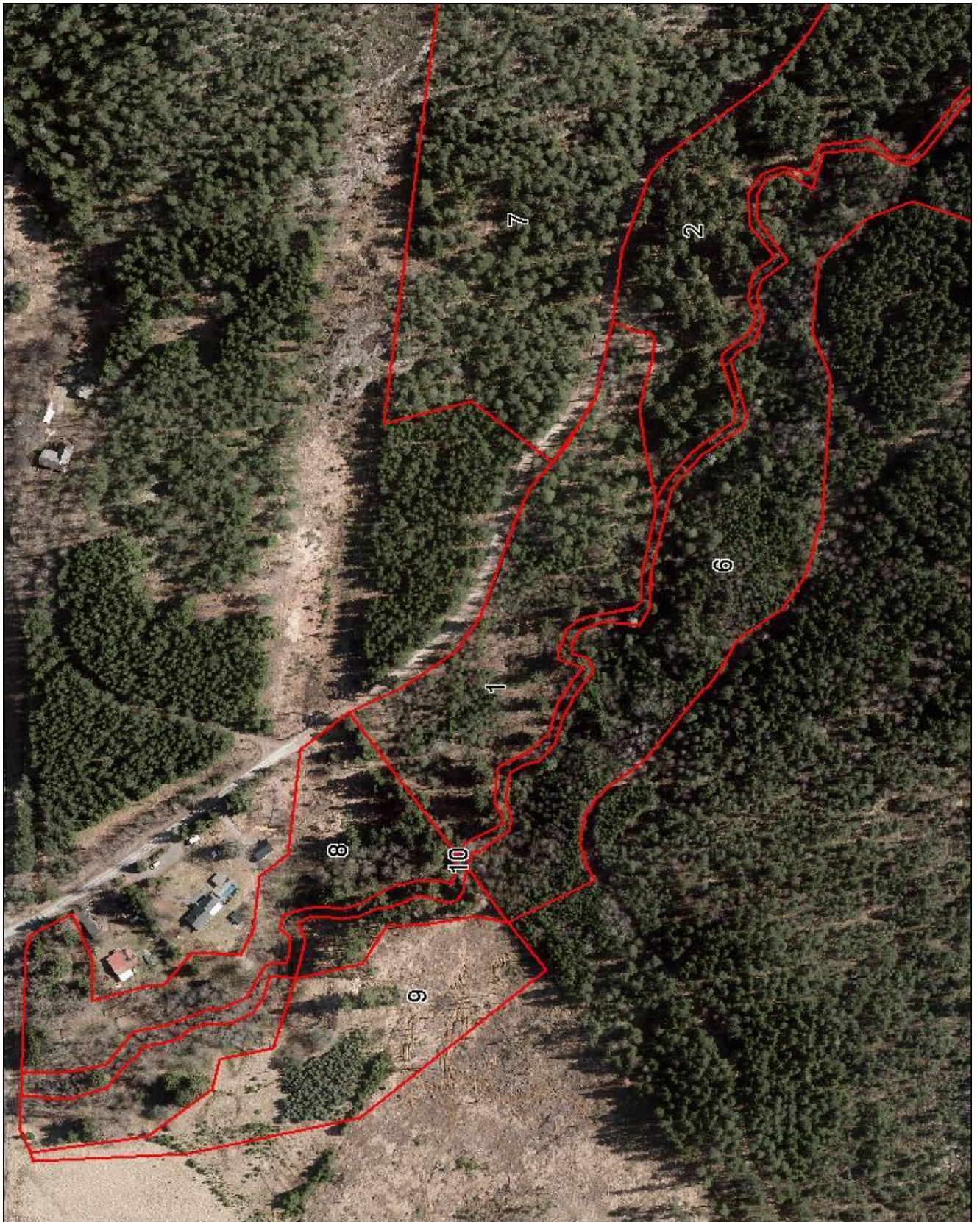
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder kommer att bekostas av offentliga medel. I normala fall ska inget virke tas ut vid naturvårdsåtgärder men om så skulle bli fallet tillfaller eventuella nettointäkter från gagnvirke staten med undantag för utfallande gagnvirke på fastigheten Kolmården 1:265 som tillfaller förvaltaren.

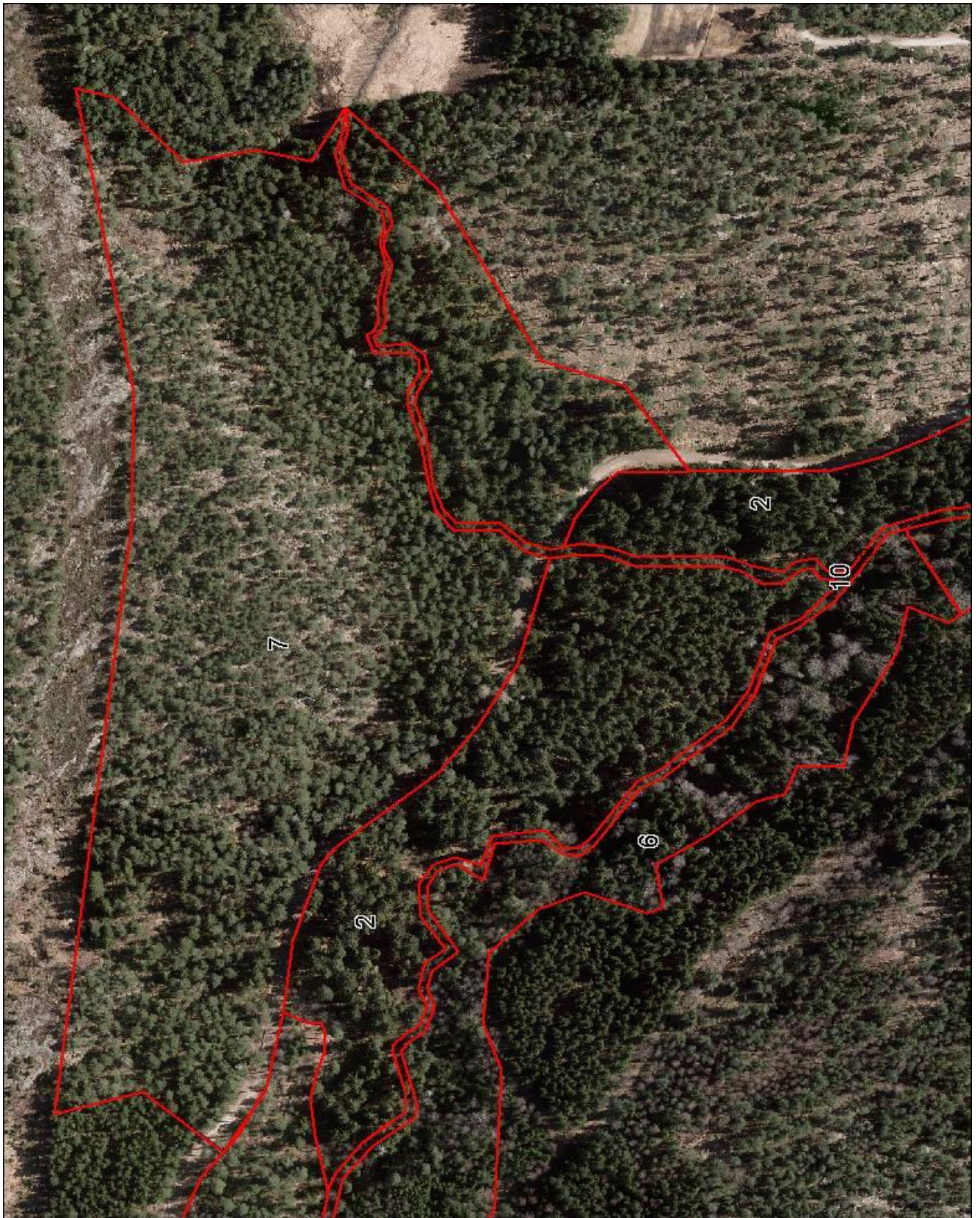
6. Kartor

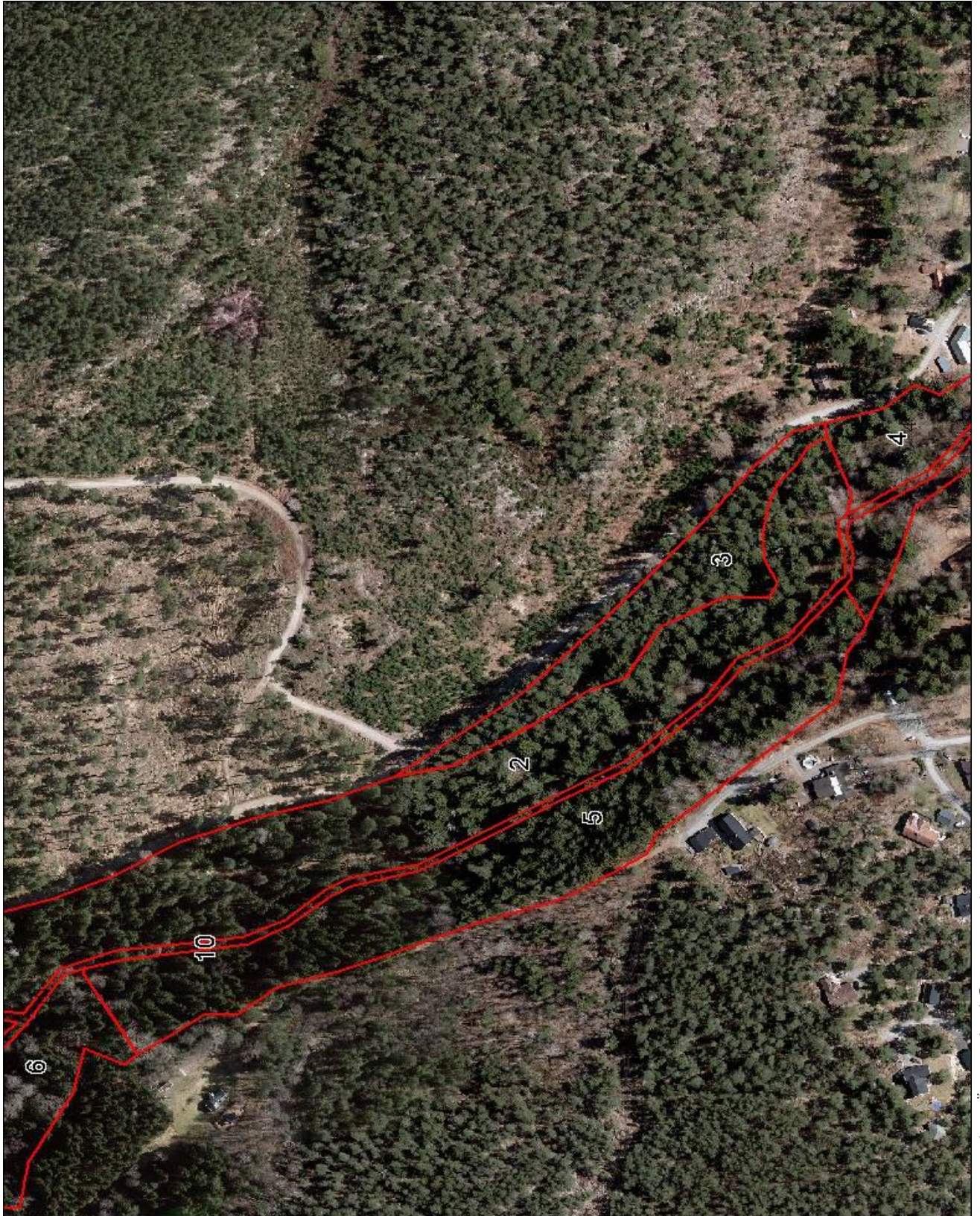
Karta 1. Kartan visar en översiktlig bild av skötselområdena. Området består av lövdominerad ungskog med inslag av barrträd (omr 1), grandominerad barrskog (omr 2), talldominerad barrblandskog (omr 3), yngre lövblandskog med inslag av äldre ädellövträd (omr 4), granskog med inslag av löv och hassel (omr 5), blandskog av gran och löv (omr 6), barrblandskogen kring Stordalsbäcken och tallskogen norrut (omr 7), blandskog (omr 8), hygge (omr 9) och bäcken med omgivande kantskog (omr 10). Parkeringar och förslag till övriga friluftsanläggningar beskrivs i skötselområde 11. Total areal för reservatet är 25,1 ha.

Karta 2. Flygfotot visar skötselområdena för norra delen av Getåravinens naturreservat. Förklaring till vilken naturtyp som varje skötselområde står för finns under karta 1.

Karta 3. Flygfotot visar skötselområdena för nordöstra delen av Getåravinens naturreservat. Förklaring till vilken naturtyp som varje skötselområde står för finns under karta 1.

Karta 4. Flygfotot visar skötselområdena för den centrala delen av Getåravinens naturreservat. Förklaring till vilken naturtyp som varje skötselområde står för finns under karta 1.

Karta 5. Flygfotot visar skötselområdena för södra delen av Getåravinens naturreservat. Förklaring till vilken naturtyp som varje skötselområde står för finns under karta 1.

Karta 6. Översiktskartan ovan visar läget för Getåravinens naturreservat vid Bråvikens norra strand nordost om Norrköpings.